

Ministerstwo Klimatu i Środowiska

Sekretarz Stanu
Krzysztof Bolesta

DPN-WWM.050.61.2025.BK
4044940.16605467.13501066
Warszawa, 05-12-2025

Dotyczy: odpowiedzi na interpelację Posła Marcina Horały (znak: K10INT12952)
Temat: zaległości w wypłacie środków w ramach Programu „Czyste Powietrze”

Pan
Włodzimierz Czarzasty
Marszałek Sejmu RP

Szanowny Panie Marszałku,

w związku z interpelacją nr K10INT12952 Posła Marcina Horały przekazuję odpowiedzi w zakresie Ministerstwa Klimatu i Środowiska:

- 1. Jakie konkretne działania podejmuje Ministerstwo Klimatu i Środowiska w celu przyspieszenia wypłat zaległych dotacji z programu „Czyste Powietrze”? Proszę o podanie harmonogramu realizacji tych wypłat, w tym dat przewidywanych terminów dla beneficjentów oczekujących od 2023 i 2024 roku?***

Terminowe wypłaty dla beneficjentów PPCP to jeden z priorytetów Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (NFOŚiGW) oraz Ministerstwa Klimatu i Środowiska (MKiŚ). W Programie Priorytetowym Czyste Powietrze (PPCP) obsługa wniosków oraz realizacja wypłat należą do kompetencji właściwych wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej (WFOŚiGW). Zgodnie z obowiązującą strukturą programu PPCP, wfośigw samodzielnie organizują proces rozpatrywania wniosków oraz podejmowania decyzji o przyznaniu dofinansowania.

Wfośigw, jako dysponenti środków publicznych, są zobowiązane do zachowania szczególnej staranności przy weryfikacji dokumentów składanych przez beneficjentów w ramach rozliczenia wniosków o płatność. Każdy wniosek podlega szczegółowej analizie, a projekty oceniane są indywidualnie – z uwzględnieniem ich specyfiki, zakresu rzeczowego oraz przedstawionej dokumentacji. Wypłata środków następuje wtedy, gdy inwestycja została zrealizowana zgodnie z umową.

Termin wypłaty dofinansowania jest indywidualny dla każdej umowy. Zależy od terminów przekazania przez beneficjentów ewentualnych brakujących dokumentów do WoP i wyjaśnień, dokonania przez wfośigw weryfikacji oraz ewentualnych kontroli inwestycji u beneficjentów.

NFOŚiGW przekazał do wfośigw wytyczne zobowiązujące je do nadania najwyższego priorytetu rozpatrywaniu zaległych wniosków o płatność (WoP). Wypłaty środków są sukcesywnie realizowane w miarę zakończenia weryfikacji formalno-merytorycznej. NFOŚiGW pozostaje w stałym kontakcie ze wszystkimi wfośigw. Dzięki temu możemy na bieżąco sprawdzać, jak przebiega rozliczanie wniosków.

Według, przekazywanych przez wfośigw, raportów wynika, że wg stanu na 31.10.2025 r.:

- z WoP złożonych w 2024 r. i dotychczas niewypłaconych wfośigw:
 - zwróciły do beneficjentów do uzupełnienia 4 634 szt. na łączną kwotę ok. 147,9 mln zł,
 - oceniły i jeszcze nie wypłaciły beneficjentom 682 szt. na łączną kwotę ok. 23,7 mln zł;
- ze wszystkich WoP złożonych w 2024 i 2025 r.:
 - wfośigw pozytywnie oceniły i jeszcze nie wypłaciły beneficjentom 5 507 szt. na łączną kwotę ok. 122,8 mln zł.

Procedury oceny wniosków i wypłat są systematycznie usprawniane. W WFOŚiGW zwiększono liczbę pracowników zajmujących się oceną dokumentów, uruchomiono punkty konsultacyjne oraz umożliwiono umawianie spotkań online. W województwie małopolskim beneficjenci mogą sprawdzać status swojego wniosku w wyszukiwarce internetowej (EkoStatus – WFOŚiGW w Krakowie) co przyspiesza ewentualne uzupełnienia wniosków, a w niektórych WFOŚiGW (np. w WFOŚiGW w Poznaniu) działa system powiadomień SMS informujący o kluczowych etapach rozpatrywania wniosków.

Te działania przynoszą już efekty, a tempo rozliczeń rośnie. Dążymy, by każdy beneficjent otrzymał należne środki możliwie najszybciej – zgodnie z warunkami umowy i po pozytywnej weryfikacji dokumentów.

2. Ile wniosków o dofinansowanie pozostaje nierozpatrzone na dzień 16 października 2025 roku, a ile dotacji jest wstrzymanych lub opóźnionych? Proszę o podział na województwa oraz szacunkową wartość tych środków.

Większość WoP złożonych w PPCP w 2024 r. została już oceniona przez wfośigw. Ich rozliczenie zakończyło się wypłatą dotacji, a jedynie niewielka grupa została skierowana do uzupełnienia przez beneficjentów (stan na 31.10.2025 r. to 4 634 szt.). Pozostałe do rozliczenia wnioski są na bieżąco weryfikowane i rozliczane. NFOŚiGW oraz wfośigw podejmują intensywne działania, aby zredukować zaległości w rozpatrywaniu wniosków o płatność.

Sytuacja w poszczególnych województwach jest zróżnicowana (Tabela 1), największe opóźnienia w WoP odnotowano w WFOŚiGW w Rzeszowie, WFOŚiGW w Gdańsku, WFOŚiGW w Katowicach i WFOŚiGW w Kielcach. Wnioski, które oczekują na rozpatrzenie to dokumenty złożone przez wnioskodawców, które zostały przyjęte do systemu, ale nie rozpoczęto jeszcze ich merytorycznej oceny ani formalnej analizy.

Tabela 1. Wnioski oczekujące na rozpatrzenie w poszczególnych województwach

WFOŚiGW	Wnioski o dofinansowanie oczekujące na rozpatrzenie		Wnioski o płatność oczekujące na rozpatrzenie	
	liczba [szt.]	kwota [zł]	liczba [szt.]	kwota [zł]
WFOŚiGW w Białymstoku	394	31 708 865	883	28 875 908
WFOŚiGW w Gdańsku	957	49 834 153	4 833	106 829 424
WFOŚiGW w Katowicach	1 810	108 358 813	4 836	119 212 758
WFOŚiGW w Kielcach	754	50 596 784	4 159	123 689 320
WFOŚiGW w Krakowie	1 365	94 958 382	2 471	62 320 295
WFOŚiGW w Lublinie	479	38 331 995	3 198	107 531 700
WFOŚiGW w Łodzi	1 155	73 819 898	3 714	97 889 298

WFOŚiGW w Olsztynie	271	18 445 510	676	19 780 125
WFOŚiGW w Opolu	311	16 986 042	287	7 403 364
WFOŚiGW w Poznaniu	168	10 225 867	2 167	55 573 645
WFOŚiGW w Rzeszowie	573	45 350 232	6 295	195 034 185
WFOŚiGW w Szczecinie	225	12 813 992	0	0
WFOŚiGW w Toruniu	940	61 052 740	2 453	67 051 367
WFOŚiGW w Warszawie	597	39 236 591	3 699	115 555 563
WFOŚiGW we Wrocławiu	135	6 613 420	2 332	51 450 514
WFOŚiGW w Zielonej Górze	32	1 289 530	22	552 545
	10 166	659 622 813	42 025	1 158 750 009

* Dane według stanu 15.10.2025 r.

3. Jakie dodatkowe zabezpieczenia finansowe i organizacyjne zostały wprowadzone po wstrzymaniu programu w 2024 roku, aby uniknąć podobnych opóźnień w nowej edycji startującej w 2025 roku?

Najważniejszym zabezpieczeniem jest wdrożenie Ogólnopolskiego Systemu Operatorów PPCP. Ma to na celu ograniczenie nadużyć, które miały miejsce w poprzednich edycjach PPCP, takich jak nieuczciwe praktyki akwizytorów/wykonawców, podpisywanie niekompletnych dokumentów czy niewłaściwa realizacja inwestycji.

Operator w programie "Czyste Powietrze" pełni kluczową rolę we wspieraniu beneficjentów, szczególnie tych, którzy korzystają z najwyższego i podwyższonego poziomu dofinansowania oraz prefinansowania. Operatorzy pomagają beneficjentom na każdym etapie procesu, od podjęcia decyzji o realizacji inwestycji, przez cały proces inwestycyjny, aż do zakończenia projektu i rozliczenia dotacji. Jest to rozwiązanie wypracowane w kontekście ochrony beneficjentów, w szczególności osób o najniższych dochodach, często zagrożonych ubóstwem energetycznym.

Jedną z istotnych zmian wprowadzonych w ramach PPCP jest także obniżenie wysokości zaliczki wypłacanej na rachunek wykonawcy – z 50% do 35% wartości przyznanej dotacji, a dyspozycja wypłaty zaliczki musi być obowiązkowo podpisywana w obecności operatora, w przypadku, gdy beneficjent działa za pośrednictwem pełnomocnika.

Według stanu na dzień 24 października br. funkcjonuje już 1307 operatorów gminnych (co stanowi 53% gmin w Polsce). Zgodnie z przyjętymi zasadami programu, tam gdzie gminy nie przystąpiły do systemu, funkcję operatora pełnią wfośiGW. Dzięki temu system wsparcia pozostaje spójny i komplementarny, co umożliwia beneficjentom uzyskanie niezbędnej pomocy, niezależnie od lokalnych uwarunkowań organizacyjnych. Taki model działania zapewnia ciągłość realizacji programu oraz równy dostęp do środków i doradztwa dla wszystkich zainteresowanych.

Nowa odsłona PPCP koncentruje się na wzmocnieniu bezpieczeństwa finansowego beneficjentów oraz prawidłowości rozliczeń. Zmiany mają ograniczyć ryzyko nieprawidłowości, zapewnić większą transparentność kosztów, a także ujednoczyć praktyki weryfikacyjne na poziomie instytucji realizujących program. W tym celu wprowadzono szczegółowe opisy kategorii wydatków podlegających dofinansowaniu, wraz z warunkami ich kwalifikowalności¹. Każda kategoria wydatków posiada jasno opisane limity finansowe

¹ Załącznik nr 2 do Programu Priorytetowego „Czyste Powietrze” – Koszty kwalifikowane oraz maksymalny poziom dofinansowania - <https://czystepowietrze.gov.pl/wez-dofinansowanie/dokumenty-programowe/dokumenty>

(kwoty maksymalne oraz procentowy udział dofinansowania), co ma zapobiegać zawyżaniu kosztów oraz niejednoznaczności przy rozliczeniach.

4. Jak Ministerstwo zamierza zrekompensować straty beneficjentom, którzy ponieśli koszty inwestycji bez oczekiwanej dotacji, w tym odsetki od kredytów czy dodatkowe wydatki na ogrzewanie? Czy rozważane są mechanizmy wsparcia tymczasowego dla gospodarstw dotkniętych smogiem w okresie wstrzymania programu?

Finansowanie PPCP realizowane jest ze środków pochodzących z Unii Europejskiej, w szczególności z KPO, FEnIKS oraz Funduszu Modernizacyjnego. Tego rodzaju finansowanie wymusza stosowanie określonych procedur przyznawania dotacji oraz nie przewiduje możliwości wypłaty rekompensat beneficjentom PPCP, którzy – w wyniku działań nierzetelnych wykonawców – ponieśli koszty inwestycji bez uzyskania oczekiwanej dotacji. Dotyczy to w szczególności kosztów odsetek od zaciągniętych kredytów oraz dodatkowych wydatków związanych z ogrzewaniem. Należy podkreślić, że dotacja stanowi formę wsparcia ze strony Państwa, a wybór wykonawcy pozostaje decyzją indywidualną beneficjenta, który ponosi odpowiedzialność za dokonany wybór.

5. Jakie kroki podjął Pan Minister w sprawie ścigania nadużyć w programie, w tym liczby wszczętych postępowań prokuratorskich i oczekiwanych zwrotów środków do budżetu?

MKiŚ systematycznie monitoruje sytuację beneficjentów PPCP, którzy zostali poszkodowani w wyniku działań nierzetelnych wykonawców. Wspólnie z NFOŚiGW analizuje i weryfikuje wszelkie sygnały oraz podejmuje działania w granicach określonych przepisami prawa oraz zawartymi umowami.

W lutym br. Prokurator Krajowy zwrócił się do szefów prokuratur w Polsce o objęcie szczególnym nadzorem spraw dotyczących nadużyć przy wydatkowaniu środków unijnych w ramach PPCP. Wskazano, że działania te mają na celu zapewnienie jednolitości praktyki oraz skuteczności w ściganiu przestępstw zagrażających interesom finansowym państwa i Unii Europejskiej, a także ochronę beneficjentów programu. Przedstawiciel Departamentu do Spraw Przestępczości Gospodarczej Prokuratury Krajowej bierze udział w pracach grupy roboczej powołanej w NFOŚiGW ds. osób poszkodowanych przez wykonawców w ramach PPCP.

Do 24 października br. wfośigw przekazały informację o 470 zawiadomieniach do organów ścigania (308 dotyczy umów finansowanych ze środków KPO, 162 umów finansowanych ze środków FEnIKS). Zgłoszenia dotyczą m.in. podejrzeń o składanie fałszywych oświadczeń, nieuprawnione wykorzystanie środków publicznych, niezgodności w dokumentacji technicznej oraz nieprawidłowości w realizacji inwestycji objętych dofinansowaniem.

Resort zwrócił się do NFOŚiGW o podjęcie dalszych prac nad wdrożeniem systemowego rozwiązania, które w przyszłości będzie skuteczniej chronić beneficjentów PPCP przed nieuczciwymi wykonawcami oraz ich nieetycznymi praktykami. Celem tych działań jest kontynuowanie implementacji usprawnień i zapewnienie, że środki publiczne są wykorzystywane zgodnie z przeznaczeniem, a beneficjenci programu mogą realizować inwestycje w sposób bezpieczny i zgodny z założeniami PPCP.

W przypadkach, jeśli sprawa dotyczy dofinansowania, właściwy wfośigw może wstrzymać wypłatę środków na konto wykonawcy, domagać się wyjaśnień lub korekty wniosków o płatność.

W celu zapewnienia ochrony interesów najbardziej poszkodowanych beneficjentów PPCP trwają prace legislacyjne nad *projektem ustawy o pomocy beneficjentom – osobom fizycznym poszkodowanym w związku z realizacją Programu Priorytetowego „Czyste Powietrze”*. Wniosek o wprowadzenie do wykazu prac legislacyjnych Rady Ministrów został złożony przez Ministra Klimatu i Środowiska 21.11 br.

Najważniejsze proponowane rozwiązania to:

- umożliwienie zawieszenia obowiązków dotyczących należności beneficjentów – w przypadku, gdy zostało złożone zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa związanego z uzyskaniem lub wykorzystaniem dofinansowania przez wykonawcę lub osobę działającą w jego imieniu/interesie, lub wszczęto z urzędu postępowanie karne w sprawie takiego przestępstwa;
- wprowadzenie mechanizmu umożliwiającego dochodzenie należności bezpośrednio od wykonawców - wfośigw powinny mieć możliwość aktywnego udziału w postępowaniu karnym przygotowawczym i sądowym; przewidziana zostanie możliwość zasądzenia naprawienia szkody na rzecz wfośigw jako pokrzywdzonego;
- umarzania i rozkładania na raty należności wynikających z konieczności zwrotu udzielonych dotacji w PPCP beneficjentom, z przyczyn leżących po stronie beneficjentów, ze względu na tzw. trudne okoliczności życiowe. Przepisy te zostaną skonstruowane na wzór art. 55 do 58 ustawy o finansach publicznych².

Trwają prace nad uruchomieniem ogólnodostępnej listy rekomendowanych wykonawców. Narzędzie ma być elementem wspierającym beneficjentów programu, w ramach którego będzie można uzyskać szybki dostęp do wiarygodnego i sprawdzonego wykonawcy przedsięwzięć. Analizowane są kryteria wpisu na listę, które mogą uwzględniać np. kwalifikacje techniczne i posiadanie ubezpieczenia OC.

Ważnym elementem przeciwdziałania nieuczciwym praktykom wykonawców i pośredników są stale realizowane przez NFOŚiGW, we współpracy z wfośigw oraz gminami, działania edukacyjno-informacyjne, które mają na celu podnoszenie świadomości beneficjentów Programu „Czyste Powietrze” oraz wyposażenie ich w wiedzę niezbędną do podejmowania świadomych i bezpiecznych decyzji. W tym celu wykorzystywane są różnorodne kanały komunikacji, m.in. szkolenia, spotkania informacyjne, kampanie medialne i prasowe, aktywność w mediach społecznościowych (Facebook, X, LinkedIn, Instagram), a także prowadzenie punktów konsultacyjno- informacyjnych na poziomie lokalnym – w szczególności przez gminy.

NFOŚiGW przygotował poradnik dla osób poszkodowanych w programie. Wskazane zostało tam, jakie kroki podjąć, aby zabezpieczyć swoje interesy oraz w jaki sposób beneficjent, któremu wykonawca nie dotrzymał warunków umowy lub go oszukał, może bezpłatnie dochodzić swoich praw oraz gdzie należy zgłosić problem. Na stronie: <https://czystepowietrze.gov.pl/do-pobrania/poradniki-dla-beneficjenta/poradnik-dla-poszkodowanych> opublikowano opracowany przy udziale UOKiK zestaw informacji o prawach konsumentów wobec nieuczciwych, nierzetelnych wykonawców. Ujęto tam także informację w jaki sposób zbierać dokumenty dotyczące nierzetelnych wykonawców oraz gdzie złożyć zawiadomienie dotyczące nieuczciwych wykonawców.

NFOŚiGW prowadzi także kampanię informacyjno-edukacyjną w internecie oraz w prasie pod hasłem: „Nie daj się oszukać – sprawdź, zanim zaufasz!”, której celem jest ostrzeżenie beneficjentów przez nieuczciwymi wykonawcami.

² Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2025 poz. 1483).

Z wyrazami szacunku

Krzysztof Bolesła
Sekretarz Stanu
Ministerstwo Klimatu i Środowiska
/ - podpisany cyfrowo/

Do wiadomości:

1. Departament Spraw Parlamentarnych KPRM.